

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Zorou Šmolkovou ve věci

žalobkyně: **M. B.**

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 7. 2023 č. j. MPSV-2023/155347-923, ve věci
příspěvku na péči,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 20. 7. 2023 č. j. MPSV-2023/155347-923 **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobní námitky:

1. Právní předchůdkyně žalobkyně, paní Ludmila Hranická, se žalobou došlou zdejšímu soudu dne 17. 8. 2023 domáhala zrušení shora uvedeného rozhodnutí, kterým žalovaný zamítl její odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky ze dne 14. 3. 2023, kterým zamítl návrh předchůdkyně žalobkyně na zvýšení příspěvku na péči pro zhoršení zdravotního stavu. Podle žalovaného byla předchůdkyně žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu neschopna zvládat čtyři základní životní potřeby posuzované podle § 9 zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“) a je podle § 8 odst. 2 písm. a) tohoto zákona považována za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby v prvním stupni. Předchůdkyně žalobkyně konkrétně nezvládala mobilitu, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu a péči o domácnost. Ostatní životní potřeby zvládala. Tento závěr žalovaný učinil na základě sociálního šetření a posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) Ostrava.
2. Předchůdkyně žalobkyně v žalobě namítala nesprávné posouzení životních potřeb péče o zdraví a výkon fyziologické potřeby. Ohledně péče o zdraví poukázala na to, že jí tato základní životní potřeba již byla uznána a ke zlepšení zdravotního stavu nedošlo. Ohledně výkonu fyziologické potřeby zopakovala své argumenty z odvolání. Namítla, že žalovaný nedostatečně zohlednil zprávu jejího ošetřujícího lékaře MUDr. M. z 30. 1. 2023. Posouzení považuje za nesprávné rovněž pro její nezhlednutí a posouzení toliko na základě lékařských zpráv.
3. Vzhledem k tomu, že předchůdkyně žalobkyně v průběhu soudního řízení zemřela, rozhodl soud dne 6. 11. 2023 o procesním nástupnictví. Na straně žalující je jednáno s dcerou žalobkyně, paní M.B.

Stanovisko žalovaného:

4. Žalovaný ve vyjádření odkázal na napadené rozhodnutí. Zopakoval závěry ze sociálního šetření a z posudku posudkové komise, z nichž zvládnutí v žalobě namítaných životních potřeb vyplývá. Žalobu proto považuje za nedůvodnou.

Posouzení krajským soudem:

5. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalovaného předchůdkyni žalobkyně, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
6. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že předchůdkyni žalobkyně byl dne 23. 5. 2022 přiznán příspěvek na péči v I. stupni závislosti pro nezvládnutí základních životních potřeb mobilita, péče o zdraví a péče o domácnost. Dne 11. 1. 2023 požádala předchůdkyně žalobkyně o jeho změnu pro zhoršení zdravotního stavu. Dne 17. 1. 2023 proběhlo u předchůdkyně žalobkyně sociální šetření. Dne 16. 2. 2023 byl zpracován posudek o zdravotním stavu posudkovým lékařem OSSZ se závěrem, že zdravotní stav je nepříznivý, přičemž rozhodující příčinou je ateroskleróza, demence a těžká obezita. Podle posudkového lékaře předchůdkyně žalobkyně proto nezvládala čtyři základní životní potřeby, mobilitu, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu a péči o domácnost. Byla závislá na péči jiné fyzické osoby stále v I. stupni. Následně dne 14. 3. 2023 úřad práce návrh předchůdkyně žalobkyně na změnu příspěvku na péči zamítl.

7. Proti prvostupňovému rozhodnutí podala předchůdkyně žalobkyně odvolání, ve kterém namítala chybné posouzení základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby a péče o zdraví.
8. Úřad práce odvolání postoupil žalovanému, který požádal o zpracování posudku posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě. Tato posudek zpracovala dne 12. 5. 2023, doplnění dne 21. 6. 2023, a dospěla k témuž závěru jako posudkový lékař, tedy že žalobkyně nezvládá jen uvedené čtyři základní životní potřeby.
9. Následně žalovaný rozhodl nyní napadeným rozhodnutím.

K jednotlivým žalobním námitkám:

10. V prvé řadě krajský soud považuje za vhodné shrnout relevantní právní úpravu podmínek poskytnutí příspěvku na péči ve smyslu zákona o sociálních službách a jeho prováděcích předpisů, a to ve znění platném a účinném k datu rozhodování správního orgánu. Podle ustanovení § 7 odst. 1 zákona o sociálních službách platí, že *příspěvek na péči (dále jen příspěvek) se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby*. Žalobkyně je osobou starší 18 let věku, a proto podléhá definici závislé osoby podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách, která upravuje stupeň závislosti podle zvládání základních životních potřeb; co znamená schopnost osoby zvládat základní životní potřebu je definováno v § 1 a 2a vyhlášky č. 505/2010 Sb., (dále jen „prováděcí vyhláška“), která v příloze č. 1 základní životní potřeby vymezuje formou tzv. životních aktivit. Základní životní potřeby jsou upraveny v § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách a jsou jimi a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost.
11. Bližší vymezení schopnosti zvládat základní životních potřeb obsahuje vyhláška, která ji váže na zvládání aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny v příloze 1 (§ 1 odst. 1 vyhlášky), přičemž pro závěr o závislosti posuzované osoby na pomoci jiné osoby postačí, pokud posuzovaná osoba nezvládá byť jen jedinou z aktivit vyjmenovaných v příloze (§2a vyhlášky). Schopnost zvládat základní životní potřeby se hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby (§1 odst. 2 vyhlášky). Co se rozumí neschopností zvládat základní životní potřebu upravuje § 1 odst. 1 vyhlášky, podle kterého *se za neschopnost zvládání základní životní potřeby považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby*.
12. Z judikatury Nejvyššího správního soudu i správních soudů vyplývá konstantně zastávaný názor, že posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, kterými jsou: nález vydaný poskytovatelem zdravotních služeb, výsledek sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, výsledek funkčního vyšetření a výsledek vyšetření

posuzujícího lékaře; v rámci odvolacího řízení je tímto vyšetřením posudek posudkové komise MPSV podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást jak požadavek přezkoumatelnosti (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, č. j. 4 Ads 50/2009-63), tak požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz blíže např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009 č. j. 4 Ads 57/2009-53).

13. V posuzované věci krajský soud shledal posudek posudkové komise včetně jejího doplnění nepřezkoumatelným. Jak vyplývá ze správního spisu, předchůdkyni žalobkyně byl příspěvek na péči přiznán dne 23. 5. 2022 pro nezvládání základních životních potřeb mobilita, péče o zdraví a péče o domácnost, a to na základě posudku posudkové komise MPSV Ostrava ze dne 6. 5. 2022, která se tehdy k odvolání předchůdkyně žalobkyně odklonila od závěru posudkového lékaře OSSZ a jako nezvládnutou posoudila též životní potřebu péče o zdraví, *„vzhledem k aplikaci inzulínu“*. Přesto tatáž posudková komise dne 24. 5. 2023 tuto základní životní potřebu neuznala s odůvodněním: *„jsou přeměř. duševní a smyslové kompetence, které ji umožňují nachystat a užít léky, aplikace inzulínu lze pomoci insul. péra s dávkovačem. Není funkční ztráta HKK. K zapomínání na léky a inzulín není důvod ze zdr. hlediska, opět lze využít facilitátory – dávkovače léků na delší období či léky patřičně označit“*. V doplnění posudku dne 21. 6. 2023 je odůvodnění pouze opsáno. Z citovaného je zřejmé, že posudková komise nereagovala na to, že zvládání téže základní životní potřeby před rokem již posuzovala s jiným výsledkem. Nereagovala ani na to, že předchůdkyně žalobkyně se předchozího posouzení dovolávala a zdůraznila, proč není schopna tuto základní životní potřebu zvládat bez pomoci třetí osoby. Posudek je proto nepřezkoumatelný, neboť z něj nejsou zjistitelné důvody, které posudkovou komisi ke změně jejího názoru vedly. Žalovaný v napadeném rozhodnutí na vzniklou situaci nezareagoval a předchůdkyni žalobkyně nevysvětlil, proč má nově za to, že péči o zdraví nyní zvládá bez pomoci třetí osoby, ačkoliv tuto námitku v odvolání uplatnila. Rozhodnutí žalovaného je proto rovněž nepřezkoumatelné. Posouzení zvládnutí této základní životní potřeby přitom je podstatné pro veřejná práva předchůdkyně žalobkyně, neboť při jejím uznání by měla předchůdkyně žalobkyně nárok na příspěvek na péči ve vyšším stupni závislosti.
14. Krajský soud proto napadené rozhodnutí jako nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (odvolací námitky) a protože skutkový stav nemá oporu ve správním spise (vzhledem k nepřezkoumatelnému posudku), zrušil bez jednání postupem podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm žalovaný odstraní nepřezkoumatelnost posudku posudkové komise ohledně posouzení základní životní potřeby péče o zdraví tak, jak bylo vysvětleno v předchozím odstavci, a podle výsledků posudku vypořádá odvolací námitky předchůdkyně žalobkyně ohledně této životní potřeby.
15. Krajský soud se ke zbývajícím žalobním námitkám vyjádří jen stručně.
16. Předchůdkyně žalobkyně nesouhlasila s tím, že posudková komise její zdravotní stav posoudila bez vlastního vyšetření. Takový postup je však možný v případě, kdy lze funkční dopad postižení předchůdkyně žalobkyně posoudit podle zdravotní dokumentace. Posudkoví lékaři neprovádějí vlastní vyšetření posuzované osoby, to je úlohou ošetřujících lékařů (srov. např. rozsudek NSS ze dne 14. 9. 2011, č. j. 4 Ads 82/2011-44). Námitka proto není důvodná.

17. Co se týká námitky výkonu fyziologické potřeby, zde předchůdkyně žalobkyně nereagovala na zjištění posudkové komise, protože pouze setrvala na svých odvolacích námitkách. K nim se však vyjádřila žalovaný, vycházející ze závěrů posudkové komise. Za této situace krajský soud konstatuje, že v tomto směru v žalobě chybí relevantní žalobní bod a námitku důvodnou neshledal.
18. Co se týče náhrady nákladů řízení, v řízení byla plně procesně úspěšná žalobkyně, které v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. vzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Vzhledem k tomu, že podle obsahu spisu žalobkyni žádné náklady řízení nevznikly, soud rozhodl tak, že žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení nepřiznal (výrok II.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů po doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava, 25. června 2024

JUDr. Zora Šmolková
samosoudkyně